

آشنایی با زندگی بزرگترین واقف ایران از صفویه تا امروز

شناسه خبر: ۱۳۶۸۲۴ پنجمین ۲۳ آذر ۱۴۰۲ - ۱۷:۴۰

«حاج حسین آقا ملک، بزرگ واقف تاریخ معاصر ایران» کتاب جدیدی است که انتشارات به نشر آن را درباره زندگی یکی از بزرگترین واقفان تاریخ ایران منتشر کرده است.

به گزارش خبرنگار فرهنگی موج خبر، کتاب «حاج حسین آقا ملک، بزرگ واقف تاریخ معاصر ایران» به قلم مرضیه مرتضوی قصاب سرایی نوشته شده است که انتشار ۷ عنوان کتاب از جمله «بندهداری در عهد قاجار» و «حاج حسین آقا ملک شخصیت، اقدامات، خدمات» و ... را در کارنامه خود دارد. بیش از ۲۷ سال است که در کتابخانه موزه ملی ملک کار می‌کند. تحصیل او در مقطع دکترای تاریخ ایران دوره اسلامی و اشتغال در کتابخانه و موزه ملی ملک سبب شد که او به نگارش کتاب در مورد حسین آقا ملک اقدام کند که «حاج حسین آقا ملک، بزرگ واقف تاریخ معاصر ایران» دومین اثر منتشر شده او در مورد این بزرگ مرد تاریخ معاصر ایران است.

مرضیه مرتضوی قصاب سرایی در مورد نگارش کتاب «حاج حسین آقا ملک، بزرگ واقف تاریخ معاصر ایران» گفت: هدف از نگارش این اثر معرفی شخصیت حاج حسین آقا ملک به عنوان یکی از شخصیت‌های تأثیرگذار و بزرگ فرهنگی معاصر و بررسی خدمات ارزنده او در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و بهداشتی است که آشنایی مردم با ایشان سبب جلب توجه جامعه نسبت به فرهنگ وقف و تشویق هرچه بیشتر آنان به مبادرت به این سنت حسنه می‌شود.

واقفی به مثابه یک قانونگذار

او با اشاره به زمینه شکل‌گیری کتاب اظهار کرد: در سال 1382 زمانی که دانشجوی ارشد تاریخ دانشگاه تهران بودم دنبال موضوعی برای پایان‌نامه می‌گشتم که مراجعه چندین نوبت خانم عزت ملک به موزه و ارائه توضیحاتشون در مورد پدر و کتابخانه و موزه ملی ملک سبب شد که به نوشتن اثر ترغیب شوم از این رو با استفاده از منابع غنی کتابخانه ملی ملک و 30 هزار سند موجود در بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی کار نگارش اثر را شروع کردم و در چندین مرحله برای تکمیل اثر با خانم عزت ملک دختر ایشان مصاحبه داشتم. پایان‌نامه ارشد در سال 1384 تکمیل شد. بعد از اتمام پایان‌نامه نیز همچنان بر روی این موضوع کار می‌کردم و در سال 1390، پایان‌نامه ارشد را با ارائه کاملتری به صورت کتاب «حاج حسین آقا ملک، شخصیت، اقدامات و خدمات» منتشر کردم.

این نویسنده که بیش از بیست سال عمر خود را صرف مطالعه و تحقیق در مورد موقوفات ملک کرده است، ادامه داد: در سال 1392 که بر روی منابع دوره قاجار مطالعه می‌کردم به صورت تصادفی به زندگی پدر، پدر بزرگ و زندگی حاج آقا حسین ملک و دیگر رجال دوره قاجار بر می‌خوردم و یادداشت برداری می‌کردم تصمیم گرفتم به علاوه هزار سند که در کتابخانه ملک بود سعی کردم که نسخه کاملتری از زندگی این واقف ارائه کنم، از این رو کتاب «حاج حسین آقا ملک، بزرگ واقف تاریخ معاصر ایران» را نوشتم. روش تحقیق استفاده شده در این کتاب روش تحقیق تاریخی براساس اسناد و مدارک موجود در کتابخانه ملی ملک است.

مرتضوی اظهار کرد: یکی از نکات قابل توجه در مورد موقوفات ملک این بود که ایشان هر جا ملک یا زمینی را وقف می‌کند به آبادانی آن منطقه و ایجاد رفاه برای مردم نیز توجه داشته به طور مثال هنگامی که باغ و کیل آباد را وقف می‌کند مثل یک قانون‌گذار تصمیم می‌گیرد و چند هزار متر زمین را نیز برای ایجاد سینما، پارک، بیمارستان، مسجد و مدرسه وقف می‌کند و وسایل رفاهی برای مردم منطقه ایجاد می‌کند. ایشان آینده نگر و متفکر بودند و با هزینه شخصی خود نیز بدون حمایت از ارگان‌های دولتی مثل شهرداری به احداث اماکن عمومی و جاده و ... در اطراف مناطق وقفی همت می‌کردند که اینگونه رفتار کردن در میان واقفان کم نظیر است.

او از حاج حسین آقاملک به عنوان بزرگ مرد تاریخ فرهنگی ایران نام برد که سالیان سال به سبب موقوفاتی که از خود برجای گذاشته نام نیکش بر زبان‌ها جاری خواهد بود.

ارادت به امام رضا و تصمیمی بزرگ

به گفته این نویسنده، حاج حسین آقا ملک به دلیل ارادت ویژه به حضرت علی بن موسی الرضا(ع) از سال 1316 تا 1350 شمسی طی چند وقف نامه رسمی همه دارایی‌های خود را به آستان آن امام همام وقف کرد. وسعت املاک و مستغلات وقفی وی تا بدان اندازه است که گفته می‌شود از زمان صفویه تا کنون رقباتی به این وسعت به آستان قدس رضوی بخشیده نشده است. از این رو بدون تردید می‌توان حاج حسین آقا ملک را بزرگترین واقف آستان قدس رضوی در تاریخ معاصر ایران نامید. موقوفات ملک علاوه بر وسعت از تنوع زیادی برخوردار است، اراضی مزروعی و مسکونی، باغ عمارت، رودخانه، قنات، کاروانسرا، حمام، مسجد، مدرسه، دکان، سرا، بیمارستان، کتابخانه، موزه و ... از جمله رقبات وقفی آن مرحوم به شمار می‌روند.

مرتصوی یادآور شد: کتاب «حاج حسین آقا ملک، بزرگ واقف تاریخ معاصر ایران» از 5 فصل تشکیل شده، در فصل نخست به معرفی و بیان برخی از فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی جد و پدر مرحوم حاج حسین ملک پرداخته می‌شود.

در فصل‌های بعد احوالات شخصی و فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی حاج حسین آقا ملک در زمان مشروطه مورد بررسی قرار می‌گیرد و در ادامه فرزندان ایشان معرفی می‌شوند. مقوله وقف و انگیزه حاج حسین آقا ملک از وقف و بررسی کیفی وقفنامه‌های هفتگانه مرحوم ملک در تهران، خراسان و ری، معرفی کتابخانه و موزه ملی ملک به عنوان مهمترین موقوفه حاج حسین آقا در تهران، معرفی کتب چاپی و اهدا کنندگان کتاب به کتابخانه، تالارها و نمایشگاه‌های موزه ملی ملک، مسکوکات ایران در دوره باستان و دوره اسلامی، ساسانی، محل تامین درآمد موسسه کتابخانه و موزه ملی ملک و اقدامات و خدمات عام المنفعه خاندان ملک التجار از دیگر موضوعات مطرح شده این کتاب هستند.

کتاب «حاج حسین آقا ملک، بزرگ واقف تاریخ معاصر ایران» با شمارگان هزار نسخه، قطع رقعی از سوی انتشارات به‌نشر منتشر شده و با قیمت 98 هزار تومان در فروشگاه‌های این انتشارات در مشهد مقدس و سراسر کشور در دسترس علاقه‌مندان قرار دارد.

انتهای پیام/

انتهای پیام/